Ч. 280 (13.825). Львів, пятниця 19. жовтня 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 "
Піврічно 30·00 "
Річно 60·00 "
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німеччина на роздоріжжі.

Львів, 17. жовтня 1934.

Від довшого часу нічого у пресі не чувати про ніякі німецькі виступи та взагалі ріжні справи виринають і поринають у крутіжі міжнародніх „сензацій", а Німеччини наче не стало. Річ ясна, що це зовсім не значить, що европейська політика перестала крутитися довкола Німеччини: навпаки, як знаємо, і всі заходи пок. Барту і метушня Італії за останніх Зборах Ліґи у справі Австрії і конфлікт Югославії з Італією і справа Сари — все це таки безпосередньо торкається Німеччини і кожний із відповідальних чужинецьких дипльоматів діє з думкою про Німеччину. Річ ясна також, що Німеччина не заперестала своєї дипльоматичної роботи та не засклепилась у собі, резиґнуючи з активної закордонної політики. Німеччина переживає лише тепер період вичікування і підготовки: одно і друге йде у мовчанці, яка дає світовій пресі притоку до найріжнородніших здогадів.

Очевидно, що всі міркування, оперті лише на здогадах, обертаються в порожні і мають ту слабу сторону, що можуть виявитися — цілком фальшивими. Тому єдине, що в такій ситуації може мати вартість, це устійнення безперечних фактів, з якими мусить рахуватися і німецька закордонна політика.

Таким безперечним фактом є поразка, яку зазнала III. Німеччина на закордонно-політичному ґрунті, поразка, яка виявилася назверх у зміні на гірше супроти неї цілої міжнародньої опінії. Треба памятати, що прецінь зараз після приходу до влади Адольфа Гітлера не лише італійська преса привитала той факт з правдивою радістю та англійська преса віднеслася до зміни уряду в Німеччині радше прихильно, але навіть у французькій прилюдній опінії панувала думка, що добре сталося, що тепер уже ситуація в Німеччині вияснена, що можна глядіти на нову німецьку владу, як на щось трівке, з яким треба всі спірні справи по мужньому злсувати і вирівняти. Постепенно ця ситуація змінювалася на щораз гірше відношення прилюдної опінії. Абстрагуючи від впливу соціялістичної і жидівської тенденційної антигітлерівської „пропаґанди страхіть", яка назагал провалилася, неприхильні настрої за кордоном викликали незручні ходи і внутрішньої і закордонної політики Німеччини. Пригадаймо нпр. розправу з „пучом" Рема 30. червня ц. р., яка може справді врятувала Німеччину від громадянської війни, та яка проте зробила скрізь у світі найпоганіше враження. Те саме торкається останнього „пучу" в Австрії: вбивство Дольфуса наробило шаленого шуму, а всі противники Німеччини подбали вже за те, щоби воно пішло на виключний рахунок гітлерівської Німеччини, — і нічого тут вже не помогла німецька тактика, пристосована до загальної атмосфери. Словом, Німеччина справді опинилася в атмосфері моральної ізоляції. Колиб не та атмосфера, булоб річчю виключеною, щоби у такому розмірно швидкому часі антинімецькій французькій політиці вдалося не лише відбудувати одностайний протинімецький фронт серед самих французів, але й цементувати старий одностайний фронт цілої — здавалось би — на віки вже похороненої Антанти. Адже це факт, що навіть проєкт східнього пакту стрінув у Льондоні

Спомини Евгена Олесницького.

З цим числом „Діла" починаємо друкувати в наших фейлетонах давно заповіджені спомини з життя одного з найвизначніших українських громадських діячів, пок. посла д-ра Евгена Олесницького. Імя автора говорить само за себе, тому надіємося, що спомини Олесницького викличуть широке зацікавлення в усіх кругах нашого народу.

ЦІЛКОВИТЕ ВИНИЩЕННЯ ПРИВАТНИХ ГОСПОДАРСТВ У СОВІТАХ.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. (Вл. кор.) Як повідомляє кореспондент „Таймсу" Гарольд Денні, совітський уряд видав сьогодні розпорядок з метою цілковитого знищення приватних сільських господарів. „Приязні переконування минулого літа — каже Денні — не могли спонукати останніх приватних господарів прилучитись до колективів. Таких господарств у Совітах ще ціла третина. На них накладає тепер уряд ще нові податки в додатку до теперішніх податків у грошах і збіжі. Селяни мусітимуть платити по 15—25 рублів від свого господарства, коли в ньому нема худоби, й коли вони не продають збіжа. Коли з господарства можна ще продати хоч крихітку збіжа, то податку буде 30—50 рублів. А де ще є худоба до праці, там буде 50—125 рублів податку. Крім цього вже в теперішньому році „кулаки" мусять платити, поза правильним податком від господарства, ще 200-відсотковий додаток до нього за рік 1934. А господарства, які не доставили урядові вимаганого налогу збіжем, мають тепер дати подвійну кількість збіжа.

Місцеві Совіти мають право, без огляду на все, наложити ще 50-відсотковий додаток до звичайного налогу в тих околицях, які мали добрі жнива в цьому році.

Всі ті податки мусять бути стягнені до 15-го грудня, а половина до 15-го листопада ц. р. Три четвертини доходу з тих податків іде на покриття державного буджету.

Совітський уряд не криється з тим, що все те робиться на те, щоб винищити приватні селянські підприємства і перевести цілковиту соціялізацію землі найдальше до 1937-го року.

Два міліони місячно на большевицьку пропаґанду в Америці.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. (Вл. кор.) — Ерл Ґ. Ґріффітс пастор першої баптиської церкви в Ібі, Па., виголосив учора в баптиській церкві в Ню Йорку проповідь з осторогою перед большевизмом.

Соціялісти й комуністи — говорив він — хотять повалити теперішній лад на світі та встановити одну страшну універсальну владу із столицею в Москві. Вони хотять загарбати Китай у часі двох найближчих літ; звідти перейти до Японії; а опісля підуть просто до Америки. Для підготови свого режіму в Америці вони видають два міліони долярів місячно.

Комунізм — це безбожництво — сказав Ґріффітс. Російський уряд нищить чистоту, вивласнює дітей і нищить індивідуалізм через анархію і вбивства. Там панує славослов для безправства, глум з подружжа, а атеїзму вчать дітей, як вони лише покинуть колиску.

і Римі прихильну підтримку, — а найяскравіше перемога Барту проявилася у Женеві, коли всі великодержави без суперечок перевели до Ліґи Націй і її Ради Совіти, знаючи знаменито, що це великий удар — для Німеччини.

Вступ до Ліґи Совітів був теж тою подією, з можливістю якої не рахувалася ані Японія ані Німеччина. Нема теж двох думок, що колиб Німеччина була у Лізі і її Раді — був би цілком виключений маневр Барту з перепачкуванням Совітів до Женеви „задніми дверима“. Нема теж сумніву, що Німеччина своєю незручною тактикою допомогла Франції відбудувати її передвоєнний союз з Совітами.

І ось сьогодні Німеччина опинилася наче на роздоріжжу: або миритися з фактом франко-совітського союзу і творити йому противагу у новому бльоці, або йти на злагоду з Совітами. Перша евентуальність казала би сподіватися збільшеної німецької активности на лінії Варшава—Будапешт—Рим, друга — вимагала би відмови від внутрішньої антисовітської кампанії, проголошення невтральности в совітсько-японському конфлікті та наближення до Ліґи Націй.

На тему обох евентуальностей появилися вже у пресі різні поголоски. Одна з них каже добачувати у недавній „делікатній“ промові мін. Нойрата у Штутґарті замирюючу оферту під адресою Совітів, інша знову вказує на подорож фон Папена до Будапешту і заяву мадярського премієра Ґембеша, що після подорожі до Варшави поїде він до Риму: невідомо, чи це значить, що місія Папена не вдалася, чи навпаки — Ґембеш перейняв на себе ролю посередника між Берліном і Римом. Кружляє теж версія, що у відповідь на міляньську промову Мусолінія, в якій він признав Німеччину необхідним чинником европейської рівноваги, німецькі кола запропонували Італії 10-літній пакт, в якому Німеччина ґарантувала би на той час суверенність Австрії. Але тут-же слід пригадати пересторогу австрійського канцлера Шушніґа у Женеві, що коли великі держави не вирішать тривко й остаточно питання державної екзистенції Австрії до січня 1935. року, то негайно після плебісциту у Сарі Німеччина поведе новий наступ на Австрію, як на найважніший відтинок свого закордонного фронту.

Так чи інакше, треба сподіватися в найближчому часі якихось нових ходів німецької політики, які зясують цілому світові невиразну позицію нинішньої Німеччини: не підлягає сумнівові, що Німеччина не буде довго приглядатися, як її помилки використали найгірші її вороги.

За океаном.

ФРЕКВЕНЦІЯ УЧНІВ У СТЕМФОРДСЬКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.

Українська Католицька Школа у Стемфорді, Коннетикат, розпочала цьогорічну науку при здвоєнім числі учнів у порівнанні з минулим роком. Цього року принято до школи 42 учнів. З них 28 приміщені в інтернаті в будинку школи, 14 доходить з міста. Ректором є далі о. Павло Процько, учителюють ті самі, що торік, отже пп. Нагірний, Тиханський і проф. Микитяк, а крім них прийшов ще для науки латини й релігії о. Смит з чину св. Духа з Норвок. Книг Обрядів Української Церкви учить о. Процько, української мови проф. Микитяк. Крім учнів гай скул, перебуває в інтернаті ще 5 учнів, що вже деінде покінчили середню школу. Вони тепер приготовляються до виїзду на теольогічні студії в колеґії св. Йосафата в Римі. З латинської мови приготовляє їх проф. Микитяк, тому що вимова латини в Америці відмінна від вимови, вживаної на континенті.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ШИКАҐО.

Українці міста Шикаґо уладили Український День на Світовій Виставі в Шикаґо дня 7. жовтня 1934 в Гол оф Стейтс від години 2. до 5. пополудні. Управа Світової Вистави з Шикаґо запросила українців, щоб улаштувати цей день. Комітет приготовив програму, що складалася з двох частин. Перша частина: Вступна промова д-ра Мирослава Сімииновича і промови інших бесідників. Друга частина: Українська музика: соля, квінтет і мішаний хор, українські народні танки під проводом балетмайстра Василя Авраменка.

ПОСТІЙНА УКРАЇНСЬКА РАДІОГОДИНА В НЮ-ЙОРКУ.

Із стації WHOM у Нюйорку передається щоденно, крім неділь і понеділків, програма „Голосу України“ від години 2.30 до 3. пополудні. Крім концертових програм є теж виклади в українській та англійській мові. Стація WHOM 1.450 кільосайклів, досяжна для Нюйорку й околиці.

Що оповідає робітник про нужду в Радянському Союзі.

„Ілюстровани Курер Цодзенни“ містить ревеляційну статтю на підставі оповідання з польським комуністом Й. Енґлем, що після 3-літнього побуту у Рад. Союзі вернувся назад до Катовиць.

Приїхавши до Рад. Союзу дістав він місце інструктора в копальні у Челякопах. Учив він там „економії праці“, хоч зовсім на цьому не розумівся. Як спец-чужинець діставав 300 рубл. міс. і мав право до вищого харчевого пайка; місцеві діставали всього від 80—100 рубл. З крамниці на картки мав діставати місячно пів кіля масла, 16 кільо муки, 200 ґр. цукру, 2 кіля круп, 5 кіля баранини і медвежої ковбаси. Сала, смальцю ані веприни не було. 200 ґр. масла коштувало 10 рублів.

З визначеного пайка не можна було прохарчуватись; треба було докуповувати їжу приватно, а в приватній продажі 1 кільо баранини коштує 20 рубл., 1 к. цукру 30 рубл., 1 к. масла 40 рубл.

ПЛАТА І ХАРЧІ.

Інжинір, що мав право річно на 4 убрання, продавав їх по черзі за ціну втроє більшу, бо люди не мали в чому ходити. За вбрання, за яке платили 300 рубл., платимо тут 15 зол. Убрання імпортоване з Польщі вартости 100 зол. коштує у Рад. Союзі 1000 рубл.

Совітський робітник дістає місячно 80—100 рб.; зваживши, що кільо муки коштує 300 рб. — мусить він усякими таємними способами добувати харчі.

Більшість голодує. Люди падають на вулиці обезсилені. Хмара дітвори бігає по вулицях напів голо і ніхто ними не журиться; часто батьки відрікаються їх.

СТРАШНА ФАБРИКА.

У фабриці існує норма 8-годинного дня праці. Але робітники вже від досвітка ждуть своєї черги, щоб дістати картку на обід: на вонючу рибу і глевкий хліб. Після праці мучать робітника обовязковими викладами-агітками. Із місячної плати відтягають усе: ціну на обід, партійний податок, „добродійні“ пожертви на пропаґанду так, що не лишається навіть на тютюн. Нема й мила і ходять усі страшно брудні.

Хто занедужає, не має лікарської державної помочі. Скрізь усякі недуги і то небувалі, що повстають із голоду та бруду. Нема суспільного обезпечення; рента на старість — 20 рб. місячно, тимто старі робітники мусять шукати милостині.

Характеристичне явище у Рад. Союзі: маси безробітних, що мандрують із міста в місто, має свою причину у нужді та голоді.

КАТОРГА, ЗВАНА КОПАЛЬНЕЮ.

Челябінськ — славний фабрикою тракторів. Але ці машини швидко псуються, ніхто їх не направляє. У фабриці працюють здебільша політичні каторжники — українці та білоруси і втікачі, що переходять кордон.

Трактори лежать бездільно як і чорнозем, на якому селяни нерадо працюють. Усе живо відбирають селянинові, тому він воліє зїсти корову й коня і ставати безробітним пролетарем.

Утікач-комуніст, що передає ці подробиці, втік до Москви 1933. Не мав з чого жити, бо не діставав харчевих карточок, — жив з ласки німців. Поневолі зголивcя на працю в копальнях цинку у Манджурії, в Олованій. Робітники працюють там у сорочках при 55 ст. морозу, машини замерзають, — замісць хат — ліпянки.

Замісць обіцяних 600 рб. платні діставав „спец-інжинір“ місячно 3 кг. мяса, півтора кг. цукру, 2 кг. квашених огірків і кілька кг. ячменю. Купити нічого там не можна. Хтонебудь що вислав туди, не доходило. Виголоджені чужинці почали страйк і тоді їх вислали назад до Москви.

Найдешевша — горівка; 12 рб. літра. І люди з горя та нужди пють. Коли лежать пяні на вулицях, поліцай проходить мимо і каже:

— Лишіть їх. І так самі встануть, коли протверезяться, а коли ні — замерзнуть.

Европа безпечніша ніж Америка?

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. (Вл. кор.) Вчора вернувся з Німеччини власник ґазети „Ню Йорк Американ“ та кількадесятьох інших ґазет, Рендолф Герст. Він перебував в Европі 4 місяці, відвідав Англію, Еспанію, Голяндію, Бельґію, Австрію, Італію і Німеччину та прийшов до такого висновку: В ніякому краю не видно заворушень. Нема страйків, ракетірства, схоплювання дітей, зорґанізованих розбійничих ватаг, зорґанізованого беззаконня — як це ми маємо в Америці. „Я бачив людей, — казав Герст до репортерів — що втікли з Америки до Европи перед загальним нехтуванням права. Одна родина казала, що не хоче вертатись до Америки, щоб бандити не схопили її дітей. Одна жінка говорила мені, що вона їде кораблем лиш до Бермуди і там чекає на свого чоловіка, який мав відвагу поїхати дальше до Ню Йорку, щоб там залагодити діла. А вже дуже дивно мені, що американці так журяться заворушеннями в Европі, а не хочуть бачити того, що діється тепер в Америці. Те, що діється в Европі, це лише слаба відбитка того, що ми маємо в Америці“ — кінчив Герст.

Державний рільничий ліцей.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ УСТАНОВ У МІНІСТРА ОСВІТИ.

(Кореспонденція з Варшави.)

У понеділок вечором виїхали зі Львова представники наших господарських установ до Міністерства Освіти в справі рільничого ліцею з українською мовою навчання, заснування якого заповіло недавно це міністерство. У вівторок ці представники були в міністра освіти. Про свій побут у міністра вони прислали нам нині такі інформаційні дані:

Дня 16. жовтня відвідали представники Сільського Господаря, Українського Клюбу у Львівській Хліборобській Палаті та референт шкіл „Рідної Школи“ міністра віроісповідань та освіти Вацлава Єнджеєвича у звязку з креуванням державного рільничого ліцею з українською мовою навчання, який має почати працю з початком шкільного року 1935-36. Сільський Господар та Український Хліборобський Клюб у Львівській Хліборобській Палаті заступали заступник президента „С. Г.“ сен. інж. **Юліян Павликовський,** член президії радник інж. **Юліян Мудрак** та інж. **д-р Евген Храпливий,** а шкільні установи інспектор **Володимир Кузькович.**

Провідник делегації сен. інж. **Юліян Павликовський** засував становище українських господарських кол до створення ліцею ось як:

„Пане Міністре! Від Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар“, головної рільничої корпорації українського народу, а також від Українського Клюбу в Львівській Рільничій Палаті нехай нам буде вільно зложити на руки Пана Міністра вислови щирої подяки за перший крок уряду в напрямі заспокоєння пекучих потреб українського народу в ділянці фахового рільничого шкільництва, цього невідкличного постуляту додатнього розвязування заогнених до білого аграрних відносин на наших землях.

Рішення Пана Міністра, що відноситься до креування рільничого ліцею з українською мовою навчання з дня 10. жовтня 1934 р. прийняло українське громадянство в тому розумінні, що це перший етап на дорозі до розвязання справи українського фахового рільничого шкільництва як цілости, яка обіймає всі клітини від нижчої школи через середню аж до повної, специялізованої в окремих виділах високої рільничої школи академічного типу. В консеквенції ця дециза має творити властивий поміст до розвязки цілости українського шкільництва, природним відложем якого мусить бути загальноосвітнє шкільництво в усій своїй ширині.

Реалізація рільничого ліцею з українською мовою навчання, вирішена Паном Міністром, була попереджена заходами авторитативних українських господарських кол, які сконкретизували свої постуляти в меморіялі, що його внесли в липні минулого року Краєве Т-во Господарське „Сільський Господар“ у Львові і центральне обєднання української кооперації „Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові“ на руки тодішнього премієра і міністра віроісповідань та освіти п. Януша Єнджеєвича. Цей меморіял відносився до високої рільничої школи з трьома факультетами академічного типу.

Постулят високої рільничої школи з українською мовою навчання є і буде актуальним постулятом, беручи на увагу розвиткові тенденції українського хліборобства і звязаної з ним нерозлучно української кооперації.

Розуміємо, що креування високої рільничої школи академічного типу з українською мовою навчання могло би натрапити на деякі труднощі зі скарбово-буджетових оглядів у теперішній мент, коли в міродайних сферах рахують з вимогою неминучістю звивати частинно істнуючі вже школи рільничої науки вищого типу.

Дивлячися тверезо дійсності в очі, приймаємо акт креування рільничого ліцею з українською мовою навчання за акт подиктований можливостями теперішньої хвилини. Одначе вважаємо його за акт, що негативно не пересуджує слушного постуляту українського хліборобства на креування для нього високої рільничої школи як огнища української науки, яка вже в теперішній час є в силі давати і розвивати в специялізованих виділах цілість рільничих дисциплін і суспільних наук, які звязані з рільництвом.

Разом зі словами подяки за прямування уряду покликати до життя в шкільному році 1935/36 рільничий ліцей з українською мовою навчання нехай нам буде вільно предложити п. Міністрові наше прохання: раціонально доповнити дисципліне навчання, оскільки елеви ліцею не можуть натрапити при своїй праці в терені на доріжечку — креуванням нижчих українських рільничих шкіл, шкіл специялізованих для господарки рільничої, звіринної, рільничого промислу (в тому молочарських) і кооперативних, а також школи інструкторок жіночого господарства сільського типу.

Українські установи, що працюють у ділянці суспільної агрономії і затруднюють ок. 50 агрономів з університетською освітою, з яких 34 виконують функції повітових інструкторів рільництва, натрапляють у своїй праці на селі на поважні трудноші в поширюванні рільничої культури. Причина цього: відсутність фахово вишколених сільських господарів, які моглиб бути, як піоніри рільничого поступу, вишколені нижчою рільничою школою, природним звязковим між працею агрономів-суспільників та багатоголовою масою сільських господарств, ведених надто часто системою відсталої, по прабатьках одідиченої господарської рутини.

Абсольвент української нижчої рільничої школи, ведучи під кермою агронома-суспільника з вищою освітою зразково власне господарство, прикладом тогож господарства, як учить нас досвід, підносить найуспішніше рільничий поступ на селі.

Відчуваємо це сильно в праці нашої суспільної агрономії там, де наша акція може на селі позискати природного союзника чи то в абсольвенті української рільничої школи Т-ва „Просвіта“ в Милованні, пов. Товмач, чи то в курсистів, вишколених на практичних курсах „Сільського Господаря“ в Янчині, пов. Перемишляни, чи теж у Коршеві, пов. Коломия, а також на молочарських курсах Маслосоюзу.

Це самозрозуміла річ, що скромні матеріяльні засоби українського громадянства, яке втримує нижче рільниче шкільництво власними силами, не можуть вистачити на те, щоби давати українському селу елемент, вишколеник до суспільно-хліборобської праці, яка йде у зразкових господарствах. Відтіль теж просьба до Пана міністра, щоби разом з основанням рільничого ліцею з українською мовою навчання зволив звернути увагу на недостачі у ділянці нижчого хліборобського шкільництва українського народу і, не забуваючи про вимоги вищого шкільництва, приступив одночасно до основання у відповідних полосах нашого краю відповідних, до господарських умовин пристосованих, нижчих українських рільничих шкіл.

Маємо надію, що предложені наші вимоги найдуть у Вас, Пане Міністре, як у відповідального кермані справ народньої освіти, прихильний відгук.

Вертаючись до реальної нині справи креування рільничого ліцею з українською мовою навчання, будемо вдячні Панові Міністрові за ласкаве ближче сконкретизування практичних актів, звязаних з відкриттям ліцею зі шкільним роком 1935-6, а саме, щодо його осідку, програми навчання й особистого персоналу так при проводі ліцею, як в етатах учительських сил.

З місцем осідку ліцею органічно звязана справа земельного маєтку, необхідного для цілей практичної науки господарства, господарського інвентаря, шкільного будинку й господарських будинків. Поважну ролю мусить грати справи вивінування установи у наукові засоби, та взагалі справа буджету школи.

Фахово-технічні доповнення Пана Міністра будуть сутнім доповненням комунікату про креування ліцею з українською мовою навчання. Вони будуть не лише бажаною інформацією для громадянства але й підставою для фахових українських хліборобських і педагогічних кол, на якій ті кола устійнять характер і розмір допомічних робіт, які вони мусілиб виконати при введенні в життя ліцею.

Підкреслюючи ще раз позитивне становище інтересованих чинників українського громадянства супроти креування рільничого ліцею з українською мовою навчання, маю честь запевнити Пана Міністра, що так рільничі кола, як і педагогічні готові віддати до праці при його реалізації та кермуванні найбільш кваліфіковані свої сили“.

У відповідь на цю промову міністр В. Єнджеєвич заявив, що рішення про відкриття цієї школи трактує як заспокоєння істотних потреб українського населення в ділянці фахової освіти. Український державний ліцей буде зорганізований на тих самих засадах і буде мати таку саму програму навчання як рільничі польські ліцеї. Реалізація ліцею наступить постепенно впродовж трьох літ, а в будучому році урухомлять перший курс.

У найближчому часі буде вирішена справа остаточного вибору місцевости на приміщення школи. По закупні відповідного обєкту буде призначений директор ліцею. З уваги на те, що одною з умовин прийняття до рільничих ліцеїв є відбуття річної рільничої практики, вже в короткому часі оголосять вписи до ліцею, щоби таким чином уможливити принятим кандидатам винайдення відповідних практик та виловнення таким чином одної з передумовин вступу до ліцею.

Вкінці міністр зазначив, що бажає, щоби при внутрішньому улаштуванні майбутнього ліцею він був удекорований та вивінований українськими мистецькими мотивами і тому доручив підвладним собі органам звернутися у свому часі до українських мистецьких кругів у цій справі.

З черги пішла розмова на загально освітні теми, при чому міністр цікавився живо потребами українського шкільництва.

Японія випов'ла вашинґтонський договір.

ТОКІО, 17. 10. ПАТ. Японський уряд оголосив офіційний комунікат, що виповідає вашинґтонський трактат. Представник міністерства заграничних справ передав цей комунікат журналістам, який обіймає вказівки японського уряду для адмірала Ямамото, делеґата Японії на морську конференцію в Льондоні. Вказівки сформульовані так: 1) Кожний нарід має право до безпеки. Тому Японія домагається права забезпеки миру на Далекому Сході; 2) Японія домагається зменшення зброєнь; 3) Японія домагається зменшити зачіпну зброю, але одночасно збільшити оборонну зброю; 4) Вашинґтонський договір виповідає тому, бо сподіється заключення нового морського договору на нових основах; 5) На випадок неуспіху нарад, Японія подбає про свою безпеку.

Делеґації Японії і Злучених Держав у Льондоні.

Делеґації Злучених Держав і Японії майже одночасно приїхали у вівторок, 16. жовтня ц. р. до портів Плімутс і Савтгемптон та негайно від'їхали до Льондону. Здогадуються, що негайно відбудеться нарада делеґацій японських і англійських під проводом премієра Мекдональда. Опісля англійська делеґація зустрінеться з делеґацією Злучених Держав. Франція та Італія не беруть участи у вступних морських нарадах.

—o—

Гітлер досмертним канцлером.

БЕРЛІН, 17. 10. ПАТ. На адміністраційній академії державний секретар д-р Лямерс заявив, що на основі закону з дня 1. серпня ц. р. про обєднання уряду президента і канцлера А. Гітлер є досмертним президентом і канцлером Німеччини. Канцлер Гітлер як президент Німеччини не відповідає перед парляментом. Зате міністри відповідатимуть тільки перед канцлером.

Хочуть зробити справу Гавптмана політичною.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. (Вл. кор.). Конґресмен Дікстайн, що розсліджує з доручення конґресу діяльність комуністів та фашистів в Америці, взявся також до розсліджування політичної сторінки афери Гавптмана. Він закликав на переслухання кілька жінок, між ін. також і власницю дому, в котрім мешкав Гавптман, щоб розпитати їх про ріжні сходини, які відбувалися в мешканні Гавптмана. Покликав також кількох „чужинців“, які недавно прибули до Америки. Всі покликані особи — це німці. Дікстайн хоче довідатись, чи часом всі ті наради і сходини не були вислідом якогось політичного впливу.

—o—

БОЛЮЧА СПРАВА.

Одну болючу справу муситься пригадати громадянству. Є це справа воєнних вдів, сиріт і батьків по поляглих членах Української Галицької Армії.

Багато втрат завдала українському громадянству війна в 1918—1920 рр. Чимало могил виросло в тих кровавих роках по всій Україні. Лягли в ній найкращі сини народу, лишаючи все, що мали найдорожчого. Вдячний нарід не забув їх великої кровавої жертви та з пошаною згадує поляглих героїв Українського Війська. В забутті остали тільки полишені ними вдови, сироти й батьки, що дуже часто втратили в поляглих одиноку підпору в їх житті.

Усі держави забезпечили досмертними рентами воєнних вдів, сиріт і батьків. Одні тільки українські воєнні вдови та сироти не мали того щастя. Їх забув та поминув закон про забезпечення інвалідів. Забуло їх теж українське громадянство. І так усіми забуті вони дослівно примирають у голоді й холоді.

А чейже їх сини чи мужі, вмираючи на кровавих побоєвищах усієї України, думали, що як не своя держава, то своє громадянство заопікується їхніми найближчими. А тимчасом... 250 вдів, сиріт та батьків враз з родинами жде в надходячу зиму голод і холод!

Воєнними вдовами, сиротами й батьками по членах УГА опікується Т-во „Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові". Воно видало в 1932—1933 рр. на підмоги вдовам і сиротам 16.000 зол. при чому скористало з них біля 200 вдів і сиріт. Не одержавши від двох років дозволу влади на переведення публичної збірки й вичерпавши на підмоги всі свої фонди, Т-во змушене припинити допомогову акцію в користь вдів і сиріт. Не зважаючи на кількакратні пригадки в пресі українське громадянство тільки дуже скупо жертвує на цілі Т-ва. На 3.000 почтових складанок, розісланих перед великодніми святами ц. р. вплинуло тільки 23 (дослівно: двацятьтри) пожертв на заг. суму 75 зол.! А чейже в інших громадянствах поміч звичайним (не воєнним!) вдовам находить краще зрозуміння! Товариство має всього 80 членів (усі майже у Львові), що платять місячну вкладку. Чи справді нема у нас більше людей, що могли би дрібною лептою або вкладкою допомогти воєнним вдовам?

Т-во опинилося без ніяких фондів! Майна ніякого не мав. Дозволу на збірку дістати тяжко. Щож пробити? Чи відіпхати вдови й сироти, що помочі благають? До кого? Що відповісти вдовам, що підмоги прохають такими словами: „Вже й дивитися не можу на голодні діти, нужденно віджилювані. Не можу їм навіть два рази денно дати їсти. А прецінь їх батько заслужив собі на опіку над ними, коли положив свою молоду голову для добра Батьківщини! Длятого прошу устами покійного мужа ласки для його дітей! І ще раз прошу не відкинути моєї просьби, бо мені з дітьми остався вже тільки один вихід: наложити на себе і дітей руку". А таких прохань приносить почта до Т-ва щоднія по два-три.

Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт без помочі громадянства не може помогти тим найнещасливішим жертвам війни. І тому тією дорогою звертається до всього громадянства за поміччю. В першу чергу Управа Т-ва звертається до українського жіноцтва, бо воно передовсім повинно зрозуміти жорстоку недолю своїх посестер і безталанних сиріток, та закликає його до співпраці й жертвенности. Важку сирітську недолю повинні зрозуміти також товариші зброї поляглих героїв і вони не повинні відмовити своєї помочі. А дальше ціле українське громадянство повинно стати опікуном воєнних вдів, сиріт і батьків поляглих наших героїв!

Управа Т-ва „Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт" просить оцим усіх тих, що шанують память героїв, що співчувають недолі вдів та сиріт, вступати в члени Т-ва й бодай членською вкладкою нести їм поміч. Вкладка невисока й виносить тільки 50 ґрошів місячно, або 6 зол. річно. Дальше Управа Т-ва просить присилати жертви на підмоги вдовам і сиротам на подану нижче адресу Т-ва, або на конто ПКО ч. 148.655.

ЗА УПРАВУ Т-ВА
„УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД ВОЄННИХ ВДОВИЦЬ І СИРІТ"
Львів, вул. Потоцького 48.

о. д-р Л. Глинка, голова в заступстві.
О. Стецура, секретар.

„Волинські новотвори".

Волинь, 15. X. 1934.

I.

В суботу, 6. жовтня ц. р., відбулися в луцькому окружному суді дві чергові на Волині розправи з рекурсів українських кооператив на адміністраційні кари.

І того самого дня переведено в Луцьку організаційні збори X з черги „волошинівки", себто кооперативного новотвору винаходу п. Волошиновського, названого „районовими кооперативами".

Не кажемо про звязок між подібними подіями, як тут, так і в інших повітах Волині. Явища всім відомі. П. Волошиновський не любить розпочинати „праці" на непідготовленому терені.

Щож до новотвору, то не порівнюємо його з такими новотворами, як рак чи інші хороби. Проте мусимо сказати, що новотвори п. Волошиновського справді повстають на організмі світової кооперації, а зокрема — волинської, завдяки моральному розкладові деяких клітин нашого національного тіла — поодиноких осіб, що в ватрі часу затрачують найцінніші для членів нації прикмети — честь і відчування користи свого народу.

Звичайна річ, п. Волошиновський не винен у цьому. Може й він відчуває огиду до людей подібного гатунку. Але чомуж йому не використовувати їх? Аджеж добрий господар мусить порпатися й у гною, щоб осягнути врожай.

II

Заложення „районової кооперативи" в Луцьку п. Волошиновський попередив передовою статтею в часописі „Волинь", яка вийшла того самого дня — 6. жовтня — під наголовком „Волинські комбінати" (іронічна назва, кинута одним із польських часописів). У цій статті автор каже:

> Шо другий „комбінат" — „Союз волинських комунальних кас і кооперативних організацій" і т. д. і т. д., теж скомбінований п. Волошиновським, який, як він каже, згодом має зробити собі гаракірі, „відограв ролю ініціятора оздоровлення (?) кооперативного руху на Волині", себто позбавлення українського народу власної української кооперації і що
>
> „волинські районівки мають також і свою власну, яскраво волинську прикмету (таких дійсно ніде на світі нема!), яка цілковито оправдує назву „волинських комбінатів". Цією прикметою є участь у волинських районівках обох „рдзенних" ту національностей (п. Волошиновський і всі його співробітники та патрони теж усі „рдзенні" волиняки!) — польської та української, яких істотною життєвою потребою є конструктивне пошукування форм згідної співпраці і згідного співжиття на одній спільній землі"... „з цілковитим пошануванням тих (їхніх) відрубностей".

А тому:

> „Склад членів національно-мішаний". — „Склад органів управління кооператив — мішаний національно й інтелектуально"

Поза тими прикметами „районівки" п. Волошиновського є кооперативами з деякими найхибнішими кооперативними прикметами, які незабаром викаже саме життя.

III.

Наведені вище слова п. Волошиновського аж занадто ясно говорять, що його „комбінати" є нічим іншим, як „політичними комбінаціями", які мають на меті українські господарські організації заступити організаціями мішаними і при їх допомозі прямувати до дальшої політичної мети, яка є добре відома не тільки українській інтелігенції, але й найтемнішому селянинові.

Тому треба з цілою отвертістю сказати, що п. Волошиновський займається не кооперацією в европейському розумінні слова, а дуже титорянськими політичними комбінаціями, шитими білими нитками. І цьому ми не дивуємось. Мусить-же людина щось робити і з чогось жити. Мусять якось заробляти на хліб і всі ті, що крутяться біля нього.

Дивує нас інша річ. П. Волошиновський та його зверхники хочуть переконати, що в своїх „комбінаціях" мають певний лік на заогнені польсько-українські відносини. І кого? Варшавський центр, вищі політичні чинники. Ось тільки позакладають ці районівки і польсько-українське питання на Волині буде розвязане: українці забудуть, що вони українці, прийдуть до переконання, що вони тільки „комбінати", плюнуть на все життя, заявлять перед цілим світом, що поза „комбінаціями" п. Волошиновського нічого їм більше не треба.

Не думаємо, що є багато таких польських політиків на верхах, які таксамо наївно дивились би на життя. Про Волинь не кажемо — тут є таких аж за багато.

Щоби переконати кого слід, що його „комбінації" є правдивим клеєм для склеєння в одно ціле „двох рдзенних національностей", п. Волошиновський раз-у-раз оголошує цифрові дані — про кількість кооператив, кількість членів і т. д. На нещастя п. Волошиновського, люди за цифрами шукають реальних річей. А ці речі говорять зовсім не на його користь.

Отже, хто ці члени його комбінатів, а правильніше „комбінацій?" Урядники, війти, солтиси, члени гм. рад, поліцаї і т. д. Себто ті, які не можуть відмовитися від членства, коли їх „просять". А від кого вплинають уділи? Може п. Волошиновський сказав дещо про Сарни? Там, здається, хтось „попросив" усі гмінні уряди вплатити по 100 зол. А може ми помиляємося? А як справа стоїть у інших місцевостях? Чи не подав би п. Волошиновський цифрових даних, скільки є членів у його „комбінатах" поза урядовими особами — урядниками, війтами, солтисами і т. д.

Гадаємо, що Варшава з цікавістю почула б ці цифрові дані, щоб уявити собі чудодійний політичний лік „комбінацій" п. Волошиновського.

А з кого складаються надзірні ради та управи цих районових „комбінацій?" Хто підписує в характері ініціяторів відозви перед заложенням подібних районівок?

Хто понад цифрами п. Волошиновського гляне на „обєднані ним „рдзенні" національности", той відразу побачить несмачну фікцію. А хто придивиться політичному укладові громадянства, той, крім цього, мусить отверто сказати, що п. Волошиновський у своїй наївності копає все більшу прірву між українським і польським населенням Волині, все сильніше заогнює відносини.

Бо українські маси давно виросли з дитячих „комбінацій" п. Волошиновського. І тому в цих „комбінаціях" їх нема.

Таке розвязування української справи на Волині є нічим іншим, як підливанням оливи до вогню.

Senex.

Переоцінка німецької історії.

Проф. Райнерт зорґанізував у Берліні „державний союз для німецької праісторії". Перше його засідання відкрив на днях шеф закордонної політики гітлерівської партії, Альфред Розенберґ, виголосивши реферат про „переоцінку німецької історії". М. ін. він сказав: Поняття загальної світової історії і загального, на всі часи важного ідеалу, до якого прямуємо шляхом християнського або гуманістичного виховання, сьогодні захиталися. Досвід німецького народу каже, що властиво нема ніякої історії в такому розумінні. Є тільки історія народів і рас. З початком 1936. р. появиться велика, строго наукова, але всежтаки ясна історія, що зачинається не від цимрів і тевтонів, але кілька тисяч літ раніше. Сьогодні стоїмо, заявив Розенберґ, еманципація во настроєві, не по боці римської універсальної монархії, але виразно по боці німецької національної думки. Тільки тоді, коли перейдемо цю внутрішню переміну, викінчимо теж німецьку революцію.

Морські сили Франції.

ЛЬОНДОН, 17. 10. ПАТ. „Дейлі Телеграф" повідомляє, що Франція матиме в каналі Ля Манш і на Атлантійськім Океані сильну фльоту для оборони побережа Франції. Після закінчення будови нових кораблів Франція матиме в портах у Бресті і Шербургу пять панцирників, 6 тяжких, 8 легких круяльників, 14 контрторпедовців, 36 підводних човнів і 30 торпедовців.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Як працює Рідна Школа.

Звичайні Загальні Збори Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Львові.

відбулися в неділю 14. ц. м. при участи 81 делегатів, що заступали 25 сільських та 9 міських Кружків, представників Головної Управи Р. Ш. та 4 гостей. Збори відкрив в год. 15. голова Повітового Союзу проф. Ластовецький і проводив ними.

У своїм звідомленні згадав голова про ті нові справи, які цьогорічна Рада започаткувала, а саме: зорганізовано при школах у Львові так зв. Кружки рідношкільної дітвори. Були то заможніші громадяни, які оплачували за бідну дітвору шкільні оплати та опікувались тими дітьми. При Богословській Академії у Львові зорганізовано Гурток прихильників Р. Ш." Займалася Рада в цьому теж плебісцитовою акцією: 17 громад внесли 1.240 деклярацій за 1946 дітей.

Секретарський звіт здавав секретар Ради п. Атаманюк Микола. З нього ми довідалися, що Рада переважно займалася внутрішньою позичкою для Рідної Школи та організацією дитячих садків, не занедбуючи рівночасно й інших ділянок рідношкільного життя. Внутрішня позичка дала у Львові 25.618.43 зол. на 36.450 зол. задеклярованих; у повіті вплачено 2.171.04 зол. на 3.100 зол. декл.

У самому львівському повіті було 51 садків, зорганізованих і ведених Кружками Р. Ш., з чого у Винниках, Гаях та Ширці помагали Союзи Українок. Всіх садків було 62, бо у Львові 5, 1 при СС. Василіянки у Жиравці, 1 був при церкві у Сихові, а 4 в сумежних повітах, що організаційно належать до львівського Союзу. Дальше подаємо дані про ті 51 садків, зорганізованих та ведених Кружками у повіті. Дітей записаних було 2.119, пересічно ходило 1.637. Місячні платні провідниць 3.390 зол. грішми; крім того багато провідниць мали безплатно мешкання та удержання, яке давали свідоміші селяни та священики. Платні провідниць дали загальну суму 7.245 зол., з того Кружки ще завинили провідницям 98.27. З доручення Ради відвідано 43 садки та ствержено, що провідниці вивязувались зі своїх обовязків якнайкраще. Санітарна опіка виконувана безплатно, була в руках українських лікарів: д-ра М. Мандзика зі Ширця, д-ра К. Мельника з Підлісок Великих (оба голови місцевих Кружків Р. Ш.), д-ра Коновальця з Куликова та д-ра В. Сташинського зі Зборова. З дальшого звіту довідались ми, що цього року заложено 6 нових Кружків, а уконституовано 21, так, що разом у повіті є тепер 82 Кружки з 3745 членами; в місті Львові 14 Кружків з 4276 членами. При 57 Кружках є зорганізовані дитячі дорости, які мають 987 членів, у своїх бібліотеках 2.863 книжок, перечитали 3675 книжок, уладили 13 пописів, а у 46 випадках виступали разом з дитячими садками.

Від 1. V. до 31. VIII. уладили Кружки 105 вистав, 55 фестинів, 51 забав, 47 дитячих пописів, 23 свята матері, 5 свят молоді, 2 свячені та 1 свято літа — разом 305 імпрез.

Рада мала живий звязок зі своїми Кружками то через канцелярію, яку у звітовому часі відвідало 4876 людей, що полагоджували справи звязані з працею їхніх Кружків, то через висилання делегатів до сільських Кружків. Відбулося 260 поїздок: з рефератами 134, на Загальні Збори 51, люстрації Кружків 32 і відвідин дитячих садків 43.

Про львівські Кружки сказав секретар: „Зовсім інший характер має праця львівських Кружків. Усі вони мають одну або й більше шкіл під своєю опікою, а вимоги, які до них ставить українське громадянство, є часто такі, які ставлять до найбільших героїв у часі найбільшого бою! З одної сторони нема майже ніяких приходів, з другої кольосальні видатки. Праця Кружків ім. Б. Грінченка, Г. Барвінок, Т. Шевченка, К. Данила, Кн. Льва, Левандівки та Клепарова є така, що схарактеризувати її кількома словами рішуче неможливо. Де береться у тих громадян стільки ідейности, стільки часу та посвяти, що вони гордо й високо тримають стяг „Рідної Школи" у Львові — годі відповісти. 8 народніх шкіл з 1.516 дітьми та дві фахові з 100 дітей — це той наглядний знак їхньої праці. І того ще мало, бо вони помагали Українській Захоронці у веденні вакаційних півосель, а Кружок на Личакові приступає до будови величавого будинку для школи Р. Ш. Сам Кружок ім. Б. Грінченка має річно 35.767.85 зол. видатків, з чого заледви половину покрила Головна Управа Р. Ш.

В дискусії, що розвинулася над звітами, говорили і представники сільських і міських Кружків, даючи цінні вказівки, що ще треба зробити. Звертали увагу на те, щоб громадяни вплачували поголовний податок Р. Ш., платили совісно членські вкладки, а також займалися більше доростом.

Нововибрана Рада під проводом того самого голови (вже четвертий рік) проф. Ластовецького Миколи, дає запоруку, що праця у слідуючому році піде дальше тим самим руслом на добро і славу „Рідної Школи".

Смертні засуди в Совітах.

Військова колегія найвищого суду в Москві розглядала справу службовців кузьнецького гірничого комбінату (місто Сталін у західній Сибірі), яким закинено контрреволюційну діяльність і шпигунство. За актом обвинувачення контрреволюційну ґрупу, зложену з кількохсот осіб, зорганізував інжинір Латкін, який виладив програму і статут на фашистівський зразок. Члени тайної орґанізації видавали контрреволюційні летючки. Найбільш активну ролю грав Саров, що від 1924 р. був платним аґентом закордонної тайної служби і займався шпигунством. Сарова, Латкіна і Давидова засуджено на кару смерти, два інші контрреволюціонери дістали по 10 літ вязниці. Інжиніра Реґуша, що знав про тайну орґанізацію, але не повідомив влади про неї, засуджено на дволітню вязницю.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ЖОВТНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

ВСТУП.

Від давних часів мав я намір списати спомини з мого життя. Мені судила доля багато бачити і пережити та позволила бути не лиш свідком, але в частині навіть і активним учасником подій, які записалися незатертими буквами в історії нашого народу. За мого життя перейшли через світ такі події, яких не доведеться людству часом переживати в інших часах і цілі століття. Події ці заслуговують на те, щоб їх докладно описати, — часи ті заслуговують, щоб їх всесторонньо освітлити, а таке освітлення виходить найкраще в особистих споминах сучасників.

Я не був ані покликаний, ані кваліфікований відограти в тих часах будь-яку ролю. Та припала вона мені без мого старання, сама собою. На кожний випадок пережив я і бачив чимало.

Списати мої спомини в молодших літах не було для мене можливе. Ціле моє життя було повне праці в усяких напрямах, що на це не було в мене часу. Точніше міг я опрацювати в 1888—1897 рр., а врешті обмежувався лише до списування коротких заміток, порозбирував дрібні записки, з думкою колись їх упорядкувати і доповнити. Та це якось відкладалося з року на рік, аж прийшов час світової війни, який захопив мене у Відні, відтятого від краю і звичайних моїх там робіт. Та ось у Відні прийшла праця ще більша й важніша. А проте і при тій праці я вже від першого дня війни розпочав вести денник воєнного часу — дуже докладно, з усякими документами і письмами. Цей денник довів я до теперішньої хвилини й веду його окремо далі; він буде дуже багатим матеріялом до історії того часу, особливо з огляду на наші внутрішні відносини.

Серед цієї роботи знайшовся час і на ті загальні спомини з мого життя. На весну 1916 р. постигла мене тяжка недуга, параліж лівої сторони організму. Це відняло мені спромогу праці на широкій публичній арені і привязало мене до бюрка в хаті. Та, на щастя, не відняло мені умових сил і власти правої руки так, що цей час примусового увязнення міг я вжити на впорядкування цих споминів на основі зібраних записок. Я розпочав ту роботу, та чи скінчу і чи далеко доведу — невелика надія при стані мого здоровля. Буду старатись написати, кілько лише зможу. На кожний випадок спомини з часу світової війни вийдуть обемисті, повні й вірні, як окрема річ. Перед війною опрацював я вже був доволі основно мої спомини за час від 1888—1895 р., та, на жаль, записки ті пропали мені у Львові в часі московської інвазії. Як у нинішніх записках дійду до цих часів, буду мусіти ті спомини поновляти. Це очевидно велика прикрість і тяжкий труд.

У моїх споминах кермуюсь лиш самою правдою. Пишу лиш те, що тямлю і що, згідно з найліпшим моїм пересвідченням, є дійсне і правдиве. Пишучи про поодинокі особи, далекий я від будь-яких упереджень, а йду за самою обективністю. Я є нині в тих літах і відносинах, що вже нічого для себе не вижидаю, тож і всякі особисті справи й огляди мені чужі та далекі. У віддаленні часу можуть тратити представлені поодинокі події на докладности в подробицях, та за це зискують вони безперечно на перспективі й обективности.

Хотів би я якнайбільше світла кинути на сучасні відносини, на розвій публичних справ, а поминати особисті справи, або чисто приватні. Та їх, на жаль, часто не можна поминути і цілковито зі споминів виділити. Через те може розмірно за багато заберуть вони місця. Одначе і в цих приватних проявах життя найдеться неодно цікаве та не позбавлене загальної ваги.

У Відні, в серпні 1916.

I. МІЙ РІД І ПОХОДЖЕННЯ. — МИНУЛЕ НАШОЇ РОДИНИ.

Я родився 5. березня 1860 р. в селі Говилів Великий, гусятинського повіту, в Галичині. Мій батько Григорій Олесницький був у тім

Епільоґ подій у Гнилицях Великих.

Аґ. Вехуд повідомляє: „В окружному суді в Тернополі відбулася розправа проти учасників подій в Гнилицях Великих підчас побуту еп. Бучка на канонічній візитації в червні п. р. Обвинувачені у чинному спротиві владі та поведінці: Гуцайлюк Евген, Доманський Евген, Шевчук Адольф, Грегорищук Йос., Йос. і Роман Шевчук, усі зі Шельпак. Гуцайлюка та Шевчука Р. засудили по 1 р. вязниці, інших увільнили. Обвинувачені відповідали з вільної стопи. Після проголошення присуду прокуратор поставив внесення, щоби засуджених негайно арештувати. Внесення це прийнято. Обох засуджених зараз арештували. Обвинувачені зголосили відклик від присуду“.

Сензаційний процес за пів міліона золотих.

У четвер 18. жовтня ц. р. відбудеться перед апеляційним судом у Львові **сензаційний цивільний процес за зворот пів міліона золотих. Справа в тому, що кн. Зденко-Шенборн продав ліси ключа Богородчани одночасно митрополитові Шептицькому та епископові Хомишинові і взяв від обох достойників задатки на сотки тисяч золотих.**

Ширше про хід цієї сензаційної розправи напишемо завтра.

ЗАЯВА МІН. ЛЯВАЛЯ.

ФРАНЦІЯ ЗІРВЕ СОЮЗ З ПОЛЬЩЕЮ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. „Евр“ пише, що новий міністр закордонних справ Ляваль продовжуватиме політику мін. Барту. Події в Марсель виявили, що середуща Европа є вогнищем конфліктів. Тому теж довгі розмови мін. Бенеша з мін. Лявалем притягають увагу політичних кол, тим більше, що мін. Бенеш є не тільки представником держав Малої Антанти, але теж провідником Ради Ліґи Націй. Слідство у справі вбивства у Марсель енерґійно вестимуть далі, щоби його висліди засувати Раді Ліґи Націй вже на листопадовій сесії. Згаданий щоденник підкреслює, що Франція затіснить взаємини з СССР.

Визначні політики інтервенювали в мін. Ляваля, щоби Франція зірвала союз з Польщею. Годі вдержувати взаємини з державою, яка залишається у дуже тіснім порозумінню з Німеччиною. „Евр“ додає, що мін. Ляваль був і здається теж далі є прихильником згоди з Німеччиною.

МОСКВА, 17. 10. ПАТ. „Ізвєстія“ оголосили заяву мін. Ляваля, яку він склав кореспондентові того щоденника: „Буду продовжувати справу орґанізації мира, якій мін. Барту присвятив останніх 8 місяців свого життя. Буду працювати над зміцненням нашого союзу і приятельських взаємин. Після Еріота і Барту працюватиму з тією самою щирістю над дальшим зближенням Франції з СССР. Смерть мін. Барту не перерве закордонної політики Франції. Навпаки! Буду її продовжувати.“

Ультимат Югославії до Мадярщини?

УЛЬТИМАТ ЮГОСЛАВІЇ ДО МАДЯРЩИНИ?

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. Деякі щоденники повідомляють з Білгороду, що югославянський уряд негайно після похорону короля Олександра вишле ультимат мадярському урядові.

МАДЯРЩИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Урядова телеграфічна аґенція повідомляє: Мадярський уряд і ціла преса з обуренням відкидають обвинувачення закордонної преси, наче би Мадярщина зорґанізувала марсельський атентат.

„Немзеті Уйшаг“ пише, що Мадярщина домагається притягнення клеветників до відповідальности.

„Пестер Льойд“ протестує проти поведінки чехословацького консуля в Будапешті. Пашпорт одного змовника мав те саме число, що пашпорт учительки-чешки Маєрської з Будапешту, хоча його видали у Празі. Урядовець консуляту довідавшись про те, стягнув пашпорт від Маєрської, але не повідомив про цей факт мадярської влади.

БОМБОВІ АТЕНТАТИ В ЮГОСЛАВІЇ?

БУДАПЕШТ, ПАТ. Кружляють поголоски, що в Білгороді виконано бомбовий атентат на мадярське та італійське посольство в Білгороді.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА В ОБОРОНІ МАДЯРЩИНИ.

БЕРЛІН, 17. 10. ПАТ. Німецька преса з обуренням виступає проти нагінки французької і чехословацької преси, яка закидає Мадярщині моральну відповідальність за атентат у Марсель.

„Діпльоматішполітіше Кореспонденц“ пише, що можна би дивитися крізь пальці на заходи мін. Бенеша в Парижі, якби не використовувано ситуації з метою зорґанізувати міжнародню акцію проти Мадярщини.

Мадярська преса закидає мін. Бенешові заогнювання взаємин між державами, які бажають вдержати мир. Далі заперечує вістки закордонної преси, наче би між атентатом у Марсель і побутом фон Папена у Будапешті був який-небудь звязок. Мадярський уряд заборонив висвітлювати фільму про вбивство короля.

ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ХОЛОДНОКРОВНОСТИ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє з Білгороду, що дотепер ще не вирішено, яких дипльоматичних заходів вхопиться югославянський уряд з приводу атентату на короля Олександра. Політичні кола підкреслюють, що слід підождати на закінчення слідства, яке виявить безпосередніх виновників атентату.

Паризька преса обговорює дипльоматичні наслідки, які потягне за собою атентат у Мар-

---

селі від року 1840 парохом. Мати моя походила зі старого попівського роду Познанських. Я був наймолодший з рідні й уродився тоді, як обоє родичі були вже старими людьми.

Родина наша з батьківського боку сягає давніх часів. Нема сумніву, що походила із старого польського роду Олесницьких, з якого вийшов у XV-ому стол. славнозвісний епископ, краківський кардинал Збіґнев Олесніцкі.

Традиція цієї родини, переховувана дбайливо в давніх поколіннях аж до часів мого діда, затерлася за мого батька. Мій батько був найстарший зі своєї рідні й виховав сам майже всіх своїх братів і сестер. Він прожив майже ціле століття (1816—1905) і був від самого початку щирим і свідомим українцем (або — як тоді називали — русином)[1]) і, здається, соромився свого шляхотського польського походження. Про це ніколи не було мови в хаті, а коли часом згадувалося, то хіба з насмішкою. У мого батька були старі родинні записки і документи, та все те затратилося, або понищилося. Мої сестри, значно старші від мене, згадували нераз у пізніших роках, що наші шляхотські документи наша покійна мама зужила в кухні під плящки.

(Далі буде.)

[1]) Слово „руський“ уживаю тут як однозначне з словом „український“. Уживаю цього слова там де пишу про часи, коли термін „український“ не був ще загально принятий.

сель. Покищо не відомо, чи югославянський уряд вжиє дипльоматичних заходів у Будапешті чи в Женеві.

ТОТОЖНІСТЬ УБИВНИКА КОРОЛЯ.

БІЛГОРОД, 17. 10. ПАТ. Міністерство внутрішніх справ устійнило тотожність убивника короля на основі відтисків пальців і спеціяльних знаків на тілі. Убивник Келемен називався Владімір Ґеорґієв-Чернозевський і був македонським терористом. Болгарію покинув 1932 р. і виїхав до Будапешту, де був одночасно інструктором терористів на Мадярщині і в інших державах та аґентом македонської орґанізації.

СПІЛЬНИК УБИВНИКА ШОФЕРОМ ПОЛІЦІЇ У БУДАПЕШТІ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. Арештований спільник Мальні-Хальні зізнав, що називається Міо Кральй та є хорватом. Приказ убити короля видав Павеліч, провідник терористичної орґанізації. Убивник короля Ґеорґієв був делеґатом Павеліча. До Марсель виїхав з Ґеорґієвом і замешкав у готелю. До їхньої кімнати зайшов студент Кватернік і заявив: „Знаєте, що маєте робити. Король приїзджає до Марсель. Стріляйте“. Опісля передав обом два револьвери і кулі. Ґеорґієв вибрав найкраще місце між юрбою. Міо Кральй стояв теж між юрбою з Кватерніком, якому заявив, що не буде проливати крови невинних людей. Кватернік вхопив його за руку і держав при собі. По атентаті виїхав до Авіону, а звідтіля до Парижа. Далі зізнав, що був шофером політичної школи в Будапешті, де приняли його з доручення другого провідника хорватської орґанізації Перчеча.

СЕНЗАЦІЙНА РЕВІЗІЯ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. В Екс-де-Провенс, де мешкав Міо Кральй від 7. до 10. жовтня ц. р., перевели ревізію. В його помешканні поліція найшла дві бомби і два автоматичні револьвери. У Парижі поліція найшла відозви і нелеґальні хорватські пропаґандивні видання.

З Франції виселили сина вбитого провідника хорватів Павла Радіча.

ВІДКРИЛИ КРИЇВКУ МАКЕДОНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

СОФІЯ 17. 10. ПАТ. Поліція викрила криївку македонських терористів і арештувала Недарбу, Арґірова, Стефанова та особи, які їх скривали.

СТЕЖНІ ЛИСТИ ЗА ПРОВІДНИКОМ ТЕРОРИСТІВ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. Дирекція поліції розіслала стежні листи до поліції всіх держав за провідником хорватських терористів Анте Павеличем, ур. 1889 р. у Югославії.

КОРОЛЬ БОРИС І ПРЕМ. ҐЕРІНҐ У БІЛГОРОДІ.

БІЛГОРОД, 17. 10. ПАТ. Нині приїхав до Білгороду спеціяльним поїздом болгарський король Борис з почотом. На похорон приїхали теж делеґації: турецька під проводом міністра закордонних справ Тевфік-Ружді-бея і грецька під проводом міністра Максімоса.

До Білгороду приїхав теж літаком пруський премієр Ґерінґ. У повороті задержиться Ґерінґ у Будапешті.

ДО ВЯЗНИЦІ У МАРСЕЛЬ.

ПАРИЖ, 17. 10. ПАТ. Спільників убивника Ґеорґієва Поспішіля і Райтіча відвезли до вязниці у Марсель.

Стріли на мадярсько-югославянському кордоні.

БУДАПЕШТ, 17. Х. ПАТ. Урядово повідомляють, що вчора югославянська прикордонна сторожа застрілила мадяра зі села Ленті, що лежить коло югославянського кордону. Мадяра застрілили в хвилині, коли переходив кордон.

Спільна заява держав малої антанти.

ПАРИЖ, 17. Х. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє: Румунські політичні кола у Букарешті переконані, що мін. Тітулеску, Бенеш і Єфтич видадуть спільну заяву. В заяві держави Малої Антанти підкреслять, що будуть далі продовжувати політику з метою вдержати мир і не дозволять, щоби руйнуючі сили нарушили теперішній лад.

Еспан'я спливає кровю.

БАРСЕЛЬОНА, 17. Х. ПАТ. Аґенція Фабра повідомляє, що в Каталонії згинуло 12 членів каталонського парляменту, 64-ох ранених. ... скинули 8.000 кг. зброї і муніцій.

Збройна невтральність.

ВІДЕНЬ, 17. X. ПАТ. „Ноєс Вінер Журналь" повідомляє, що в Копенгаген відбуваються між Данією і Швецією переговори про заключення договору збройної невтральности. Обі держави задумують укріпити пролив Зунд, який лучить Балтійське Море з Північним

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— В Японії дійде до зміни в уряді.

— Большевицький амбасадор Юренєв обговорив з мін. Гіротою у подробицях звільнення большевицьких урядовців східно-китайської залізниці.

— Внаслідок сніжних опадів у Стирії телефонічна комунікація перервана.

— Плебісцит у басейні Сари мабуть не відбудеться у січні, ц. р.

— Турецький парлямент зійдеться 1. листопада ц. р. з метою ратифікувати балканський договір.

— Англійський кружляк „Адвентур" поспішив з допомогою китайському кораблеві „Тайдо", якого захопив тайфун. 90 моряків потапає.

—o—

Політичний процес у Львові.

Розправа проти убивника С. Яцини, поліційного агента у Жовкві, Г. Куликівця і товаришів відбудеться перед судом присяглих у Львові в дні 5. листопада ц. р.

НОВИНКИ

— **Останнє 20 ч. „Жорен"** приносить на 1-ій сторінці „Крик розпуки" у розмові з найкращим римником нашої преси... післяплатником. „Арлекін" плаче у строфах на еміграційною долею. Пан Гольтіпака розяснює, чому жовтень небезпечний місяць і з огляду на погоду і з огляду на фінанси. Театральний ювилей надхнув нашого карикатуриста до двох сцен із „Запорожця за Дунаєм", з тих часів, коли Рубчак мав голос і з тих, коли мусить співати без огляду на голос. Хто журився на цьому ювилею, може прочитати собі фейлетон „Раз на 70 літ весело". Гімназист Брунька журиться новим розпорядком, що передбачує для жінок військову службу. Є теж ілюстрація як ставиться до цього „Союз Українок". Панько Затирка пише про театральну бриндзю, редакція про місяць післяплатника. Є теж ілюстрації до великої музичної події: — перший український фестіваль трубних орхестр. Дрібних дотепів як маку або довгів у білянсі кожного гумориста.

— **Українські пісні в чеському радіо.** В суботу 20. ц. м. від год. 14.30 пополудні співає п. Ірина Синенька-Іваницька у праському радіо українські пісні в гармонізації композитора Василя Барвінського.

— **Ще про Заг. Збори „Сокола-Батька".** У звіті з Заг. Зборів „Сокола-Батька" під наголовком: „Дискусія над бунтом" вкралася помилка, яка могла би неслушно діткнути одно з сокільських гнізд, а саме сокільське гніздо в Чесанові. У згаданій статті сказано: „Голова вияснює, що ще гніздо Чесанів зсолідаризувалося з бунтом". Цього не міг голова сказати, бо гніздо Чесанів послуху не відмовило і вправляло бездоганно в часі сокільського здвигу на площі С.-Б. Голова вияснював тільки делегатові з Перемишля, що гніздо Чесанів подало у своїм письмі інформації про свої спостереження в часі сокільського здвигу. Цю помилку з охотою простуємо.

— **Місцеві і краєві почтові посилки.** Львівська дирекція почт і телеграфів пригадує мешканцям м. Львова, що для місцевих листів є окремі почтові скриньки. Хто кидає місцеві почтові посилки до скриньок призначених для краєвих посилок, припізнює їх доручення, бо вони непотрібно мандрують до почтового уряду на головному двірці, а щойно звідтіля вертають назад до міста. Посилки, кинені до місцевих скриньок перед 12 год. в полудне, доручуються ще того самого дня адресатам у місті.

— **Яка буде зима?** Метеорольоги ріжних европейських країв заповідають, що сьогорічна зима буде дуже гостра, подібно як зима 1929 р., що так сумно записалася в памяти хліборобів. Спостережено багато познак, які були перед страшними морозами в 1895 і 1929 р. Ластівки відлетіли передчасно на південь. Коло берегів Італії появилися кити, — явище, яке виступає тільки перед сильними морозами. Обсервації вчених метеорольогів потверджують ці спостереження. З підбігунових околиць пливуть до Европи струї значно зимніші ніж звичайно. Те саме було перед гострими зимами 1895 і 1929 р.

— **Реєстрація новобранців,** роджених 1914 р. і тих із річників 1913—1885, котрі досі не доповнили того обовязку, відбувається у Львові у жовтні та листопаді ц. р. по черзі дільниць і по азбучному порядку назвищ. До реєстрації обовязані ті, що 1) живуть постійно у Львові, 2) дійсно тут живуть, а не мають постійного місця осідку. Реєструватися треба особисто в V. військовому виділі Міської Управи (ратуш III. п. двері 338) в год. 9—13 з метрикою уродження або її витягом, посвідкою з першої реєстрації річника 1914 та евіденційною карткою, виданою адр. бюром (Рутовського 11. II. п.). Речинці реєстрації річника 1914: дільниця III: 15.—22. жовтня, дільниця IV: 23.—31. жовтня, дільниця V: 2.—10. листопада, дільниця VI.: 12.—15. листопада, дільниця VII: 16.—17. листопада, дільниця VIII: 19.—22. листопада, дільниця IX: 23.—26. листопада. Додаткова реєстрація 27.—30. листопада 1934. Писемна реєстрація дозволена лише з умотивованої причини (недуга, неприсутність).

— **Крівавий епільог злочину в Зимній Воді.** Після вбивства кс. Садовського, рим. кат. пароха в Зимній Воді, стверджено, що душогубами могли бути тільки Ян Сліпек, Н. Когут і Лісовський, які до останнього часу вміли скриватися перед поліцією. Минулого тижня поліція стрінула їх у ночі під Городком, але вони втікли відстрілюючись. Перед кількома днями поліція одержала довірочне повідомлення, що Сліпек, Когут і Лісовський скриваються в Малковичах біля Городка. Автами і мотоциклями вибралося туди більше число поліцаїв під командою комісаря Ґіжейовського. В Малковичах обступили дім, де надіялися знайти бандитів. З крісами готовими до стрілу добулися до хати, але не знайшли нікого. Тоді пішли до стодоли, з якої впало кілька стрілів. Вивязалася з обох сторін довша стрілянина. Стріли поліції були нешкідливі, бо кулі відбивалися від мурованих стін стодоли. Зате одна револьверова куля зі стодоли попала в груди постерункового Яроцького. Тоді кинено до стодоли ручну ґранату, від якої згинули Сліпек і Когут. Одночасно від ґранати почала горіти стодола. Лісовський не хотів ніяк піддатися, аж вкінці згинув серед вогню. Коли місцеві люди згасили пожежу, серед згарищ знайшли три спалені трупи. Раненого постерункового відставлено залізничим потягом до львівського шпиталю.

— **Львівська хроніка.** Біля парку Йордана якийсь злодій видер з рук п. Яніни Веґеман, властительки реальности, торбину, в якій находилося 600 зол. і почав утікати. На крик жінки кинулися за ним робітники і тоді злодій пустив торбину з грішми на землю і втік. — Власник пекарні при вул. Домса 16 зголосив поліції, що його наймичка Ант. Сохацька вкрала гардероби на 1000 зол. і втікла. — Злодії розбили вогнетревалу касу Як. Розенцвайґа при вул. Жовківській 27 та забрали багато російських і австрійських монет і кілька тисяч зол. у банкнотах. — У брамі дому при вул. Крашевського ч. 23 найшов робітник фірми „Геліос" Н. Семчишин підкинену дитину.

— **Краєва хроніка.** В Лисці пов. Станиславів підчас добування глини усунулася земля й засипала трьох робітників. Одного з них урятовано, а інші померли, перевезені до дому. — З фабрики шкір Марґошеса в Станиславові вкрадено більшу скількість шкіри. Злодії несли вкрадений товар до села Загвіздя, але на вид поліцаїв покидали мішки на землю і втікли. — Суд присяжних у Чорткові засудив на досмертну вязницю Генрика Зиховича із Затишя біля Мельниці за вбивство бл. п. Урбановської. — В Борщеві арештовано повитуху Агнішку Чарнецьку за недозволені заходи, наслідком яких померли дві жінки.

— **Засудили комуніста.** Варшавський карний суд розглядав справу Марка Айзеншера зі Стрия за протидержавну діяльність. Айзеншер був уже караний 4-літною вязницею за комуністичну роботу. Тепер закинено йому, що був інспіратором комуністичної організації, якої члени станули свого часу перед судом у Ковлі і були засуджені на вязницю до 15 літ. Обвинуваченого засуджено тепер на 8 літ вязниці.

— **Під вагонами їхали до Риму.** В Леобен у Стирії придержано пятьох молодих людей, які без білетів їхали до Риму, умістившись під вагонами потягу, що їхав з Польщі безпосередно до Італії. Після 12-годинної їзди були такі перемерзлі та виснажені, що мусіли занехати дальшу подорож. Перший виліз зпід вагону 15-літний хлопець, а за ним чотири інші. Всіх арештовано і відставлено назад до Польщі.

— **Небезпечний літак.** Під Пушевом біля Грудьондза находиться військове летовище, а коло нього поле, на якому орав селянин Леськевич. Підчас орання надлетів військовий літак, але так низько, що вбив оба коні від плуга. Леськевич урятувався тим способом, що швидко положився на землю. Літакові не сталося нічого.

— **Вкрали дитину задля окупу.** Перед варшавським окружним судом станула шайка, що на американський спосіб хотіла заробляти, крадучи чужі діти. До шайки належала Казимира Яйко та її спільники Вельґус і Кухарська. Вони вхопили 5-літну дівчинку, дитину безробітного, що бавилася в городі Польського Банку, беручи її за дитину котрогось з банкових урядовців. Поліція віднайшла незабаром дитину. Обвинувачені призналися, що вхопили дитину задля окупу. Після переведеної розправи суд засудив Казимиру Яйко на 2 роки вязниці.

— **Підземна залізниця в Москві.** Будова першої підземної залізниці в Москві, довгої на 11.5 км., вже кінчиться. На днях відбулася проба уруховлення залізниці на відтинку 2 км. і дала вдоволяючий вислід. Будова залізниці розпочалася в 1931 р.

— **Сензаційний процес.** В Парижі скінчився процес Віолети Нозієр, що отруїла свого батька і хотіла теж отруїти маму, щоби здобути після них маєток. Суд присяжних не знайшов ніякої обставини, що облекшувалаб її вину, і засудив обвинувачену на кару смерти. Процес наробив серед французького громадянства великого шуму, бо відкрив деправацію університетської молоді, яка звела обвинувачену на дорогу проституції, щоби тягнути з цього матеріяльні зиски. Смертний присуд викликав серед французького громадянства велике вражіння, тимбільше, що загострено його наказом, щоби засуджену вивести під ґільотину босою, в білій сорочці і з лицем закритим вуалькою.

— **Люди мають гумор.** Відомий гумористичний журнал „Флігенде Блеттер" розписав конкурс на гумористичну новелю. Першу нагороду дістав Освальд Шульц із Кельна. Коли новелю видрукували, відомий німецький гумористи Рода Рода повідомив редакцію, що це його новеля, видрукована у першому томі його збірних творів. Плягіятор Шульц переписав її дослівно. Редакція звернулась до плягіятора, щоб віддав гроші, які йому виплатили як премію. Шульц відповів: „Ані не думаю. В умовинах конкурсу ви заявили, що рішення жюрі остаточне і безспірне. Ви самі винні, що вибрали собі таке жюрі. На другий раз вибирайте людей, що краще знають гумористичну літературу". Тепер черга на Рода-Роду: нехай він скаржить Шульца за плягіят. Але славний гумористи мабуть цього не зробить 1-о тому, що дістав признання за найкращу річ, 2-о тому, що Шульц не видрукував його твору, тільки переписав і переслав до оцінки. Всі сміються із „Флігенде Блеттер" краще, як досі.

— **Ріжні вістки.** У Льондоні помер у 72 р. життя льорд Кешенден (дійсне прізвище Реґінальд Мек-Нейль), що у 1928 р. був одним із фактичних керманичів міністерства закорд. справ, а потім представником Англії в Лізі Націй. — 19. ц. м. у Брюсселі збираються на конференцію представники тих держав, що не покидають основи золота у своїх розрахунках. — Директор египетського державного банку Сідней Брей упав із літаком у море біля Каїра і потонув з пільотом. — В Італії заборонили ввозити які-небудь шовкові товари; це оборона проти японських товарів, страшенне дешевих. — Золотий запас франц. державного банку збільшився за останній тиждень на 66 міл. фр. — він рівний тепер 82 міліярдам і має 80 проц. покриття в золоті. — 1110 дівчат, що родились в останньому часі в Італії дістало імя Марія-Пія за іменем доньки насліднка престолу.

ДИВОГЛЯДИ.

МІСЦЕВА ЦЕНЗУРА.

Совітський часопис „Труд“ у числі з 8. ц. м. пише, що у льохах клюбу залізничників в Екатеринодарі лежить уже довго 4000 книжок, що гниють. Їх викинули з бібліотеки як шкідливі. Що це за книжки? Твори Гоголя, Турґенєва, Салтикова, Чехова — та інших клясиків, яких постійно перевидають державні видавництва. Чому їх викинули? Бо вони видруковані — старим правописом. Є теж між ними деякі твори Леніна.

ВМЕР ВІД ГОЛОДУ ІЗ ЗОЛОТОМ У КИШЕНІ.

В околиці пустині Калягарі віднайшли тіло невідомого англійця, що мав у кишені штаби золота. Був це один із дослідників, що віддалився від каравани шукачів золота. Помер від голоду нещасливий, як той багач у казці, що перли хотів проміняти за кілька дактилів.

ЧИ ЛЕГКО ПАПУГУ НАВЧИТИ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Один славний годівельник папуг у Парижі поробив досліди з папугами, вичуючи їх ріжних мов. Ствердив він, що найлегше вимовляють папуги такі мови, де багато голосівок, а мало шелестівок. По-італійськи вчаться легко, славянські мови такі як чеська або польська, що мають багато шипучих звуків для папуг дуже важкі. Українська мова, як відомо, має деякі слова зовсім подібні до італійської (нпр. „каміння!“), інші, як „петруг“ або „шкварки“ для папуг зовсім нестравні.

Дописи.

ГОРОДОК.

З рідношкільного життя. Загальні Збори Повітового Кружка „Рідної Школи“ в Городку відбулися 9. м. м. під проводом заст. голови о. д-ра Ігнатія Цегельського. Звіт Старшини виказав оживлену діяльність Кружка як у місті, так і в повіті Головою Кружка була в 1933/4 р. п. Марія Біляєва, яка поклала великі заслуги около зорганізування дитячої бібліотеки що має 700 книжок і 307 чисел журналів та в якій позичало книжки 300 дітей, що прочитали 3.354 творів. Урухомлено те дитячі садки. По відїзді п. Біляєвої до Львова він Кружок заст. гол. о. д-р І. Цегельський. Кружок має 450 членів, передплачує 7 журналів. Доходів було 3.147·69 зол. розходів 3.068·67 зол. Датки 1%-ові принесли 414 зол., збірка 302 зол., жертви 286 зол., коляда з 37 громад повіту 950 зол. та писанка від 43 громад 363 зол., а імпрез 511 зол. При Кружку крім дитячої бібліотеки є ще бібліотека аматорського гуртка, в якій є 238 драматичних пєс, архів нот має 15 чисел, педагогічно-організаційна бібліотека 275 книжок; крім того численний інвентар з 6 повітної української школи й дитячого садка. Аматорський гурток „Р. Ш.“ в Городку дав в адміністраційному році 12 вистав (Пасхальна драма, Йосиф в Єгипті, Американка, Лісова пісня), 4 академії (У. М. Х., Свято Матері, 2 Шевченківські), 2 концерти (Шашкевичівські). Під опікою Кружка істнує 14 Кружків „Рідної Школи“ по селах (Річчани ім. Л. Українки, Артищів ім. Т. Шевченка, Страдчі ім. М. Шашкевича, Тучапи Сторона ім. Т. Шевченка, Галичанів ім. І. Мазепи, Дроздовичі ім. І. Франка, Керниця ім. М. Шашкевича, Лісновичі ім. Б. Хмельницького, Любінь Малий ім. Т. Шевченка, Мавковичі ім. М. Шашкевича, Оброшин ім. М. Шашкевича. Ставчани ім. Короля Данила, Мшана). Дитячі садки вели Кружки: в Городку 2 (при церкві св. Івана і на Підгаю, в Дроздовичах і в Мшані. Усі Кружки вібули рідношкільну анкету в Городку І. ІІІ. п. р. на якій було заступлених 38 громад і де постановлено зорганізувати Повітовий Союз Кружків. Кружок мав постійного урядовця По ухваленні абсолюторії уступаючій Старшині вибрано нову Старшину під головуванням о. дек. Е. Роздольського. Учасник.

СПОРТ.

КРАЄВИЙ СУБРЕФЕРАТ КОПАНОГО МЯЧА

1. Згідно з правильником С. Р., проголошеним у 23. ч. „Готові“, О. К. Львівщини перевів льосування розгривок чотирьох першунів групи „Захід“. Змагання відбудуться в такім порядку:

Субота 20. ц. м., год. 10: першун **Стрийщини** — першун **Яворівщини**; год. 12. вполудне: **Беркут** (Перемишль) — Тризуб (Львів).

Неділя 21. ц. м., год. 10: переможені за третє і четверте місце; год. 12: переможці за першенство групи „Захід“ і друге місце.

Змагання відбудуться на грищі „Сокола-Батька“ у Львові.

2. Дружини подадуть до 18-го ц. м. час прибуття (день і годину) на адресу: УСС., Домініканська 11.

3. Колиб дружина не могла ставитись до цих розгривок, то повідомить про це, подаючи причину Окружний Комітет Львівщини і Краєвий Субреферат копан. мяча у Львові до 18. ц. м. В такім випадку противна дружина виграє без гри і входить до фіналу.

4. Повідомлення мають бути вислані порученим листом або телеграфічно.

5. Дружини обовязані явитися на грищі в означеному часі з мячем.

6. Дружини мусять до того часу вирівняти всі залеглости до свого О. К. і на домагання представника У. С. С. виказатись посвідкою заплати.

7. Комунікат у „Готові“ не є повний, тому обовязує всіх цей комунікат, проголошений у „Ділі“.

ПІВФІНАЛИ ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ

Треті, рішаючі змагання за вхід до Окружної Ліги між перемиськими **Сяном** і стрийською **Погонею** та між самбірською **Короною** і перемиськими **Чуваєм** назначені на неділю 21. ц. м. на невтральному терені, а саме в місті **Бориславі**.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича

Жидачів:
18. Х. „Товаріщ“.
19. Х. „Корневільські Дзвони“.
20. Х. „Запорожець за Дунаєм“.
21. Х. „Залізна Острога“.

З Жидачева їде театр до Рогатина потім до Тернополя.

Великий Міський Театр.

Четвер, 18. Х. год. 7·30 веч. „Мархолт.“
Пятниця, 19. Х. год. 7·30 веч. „12.000“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 18. Х. год. 7·30 веч. „Лякун“.
Пятниця, 19. Х. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Федора“ (на осн. Віктора Сарду).
АТЛЯНТИК: „Чар віденського вальса“ (Лео Слєзак, музика Штравса).
ВАНДА: „Беззахисні“.
ҐРАЖИНА: „Кво ваділс“.
КАСІНО: „Тут царює гумор“ (Фліп і Флюп).
КОЛІСЕЙ: „Жінка - орхідея“, ревія: „Пара жовнірчиків“.
КОПЕРНИК: „Імператриця“ (Марлена Дітріх).
МАРУСЕНЬКА: „Імператриця“ (Марлена Дітріх).
МІРАЖ: „Король циганів“ (Дж. Мозіка). „Дівчина з гір“.
МУЗА: „Чібі“.
ПАЛЯС: „Чи Люцина це дівчина“ (Сьосарська, Бодо, Цвіклінська)
ПАН: „Бунтівник“ і ревія.
ПАСАЖ: „Дівчина на приказ“ і ревія.
РАЙ: „Її ексцеленція прачка“ (Ганзі Нізе).
СВІТ: „Пригода на Лідо“ (з Пікаверов). „Ніч для тебе“.
СОНЦЕ: „Велика грішниця“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „При замкнених дверях“ і ревія.
УТІХА: „Леґіон смерти“ та ревія.
ХИМЕРА: „Весела Зузанна“ (Ліліяна Гарвей).

Закордонне радіо.

Четвер, 18. жовтня 1934.

Відень (506·8) 11·30 Про звання молоді, 15·40 Для дітей, 17·30 Фортепян, 19·50 Давня віденська музика, **Кошиці** (259,1) 15·55 Військ. орх., 17·30 Циг. музика, **Прага** (470,2) 10·15 Концерт, 19·30 Легка музика, **Париж** (1648) 21·00 Історія фр. мельодії (спів, музика), **Берлін** (356,7) 20·10 Танк. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·40 Свої новелі оповідає Брокдорф, 17·15 Скрипка, 19·30 Нар. пісні, 20·15 Шопенові твори, **Кельн** (455,9) 14·00 Популярна музика, 17·15 Гайднові та Моцартові твори, **Ляйпціг** (382,2) 18·30 Оперетова музика, **Бреслав** (315,8) 17·55 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 19·05 Спів (Рокита, сопран), 23·10 Фортепян, **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 20·45 „Севільський цирульник“ оп. Россіні, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Пятниця, 19. жовтня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·10 Концерт, 17·30 Пісні, **Братислава** (298,8) 20·05 Сміх, дотеп, гумор, 20·20 Легка музика, **Прага** (470,2) 20·05 Клясичні арії та пісні, **Париж** (1648) 13·00 Оп. арії, **Атльона** (531) 22·30 Музика, **Берлін** (356·7) 14·15 Солісти, 18·30 Вок.-літ. авдиція, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·55 Музика, **Кельн** (455,0) 17·15 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 17·55, 23·15 Циг. музика, 19·36 Опера, **Міляно** (368,6) 11·30 Популярна музика, 16·45 Для дітей, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика, 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Четвер, 18. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авд. жал. богослуж. з Білгород., 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 У мишинецькій пущі курпи собі сидять (балачка для мол. дітей з муз. та пісоньками), 12·30, 13·10 Поранок (муз., спів), 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, 16·45 Лекція фр. мови. 17·00 Театр Уяви: „Катастрофа Т. 33“ (авд. Майснера), 17·50 Листи та програми. 18·00 Як поводилися ріжні управні ростини підчас повені та яка відсіль наука, 18·15 Мусорґський-Равель: „Образці з Вистави“ орхестра (з грам. плит), 18·45 Що читати (літ. фейл.), 19·00 Орг. реситаль, 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт, 20·00 Концерт легкої музики, 20·45 Трансм. з Торина: „Севільський цирульник“ оп. Россіні, в перерві ок. 21·25 Веч. денник, 22·40 Як працюємо, 24·05 Балачка з англ. слухачами.

Пятниця, 19. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт. 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка муз. з гр. пл., 12·45 Для жінок: Як уладити хату дешево й гарно, 13·05 Популярний концерт і солісти (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Сальон. орх., 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Солісти (Мокшицька, сопран), фортепян, 17·50 Моди, 18·00 Сільва рерум, репрт. театрів, 18·05 Сонішний острів (фейл. Юр Тепи), 18·15 Скрипка, 18·45 Лев (із циклю життя та звичаї звірів), 19·00, 19·30 Легка музика, 19·50 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спорт, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·22 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·87, Париж 34·90, Берлін 213·40, Ціріх 172·73, Амстердам 358·70, Прага 22·10, Італія 45·33, Нюйорк кабель 5·23 3/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 95 1/4—95·00 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 17. жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·50 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·40—3·50 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця звишкова, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. жовтня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·20	зол.
„	II кл.	„	0·90	„
Індики та індички	I кл.	„	1·12	„
„	II „	„	0·80	„
Курята і кури	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·65	„
Качки і гуси	I „	„	0·70	„

Тенденція дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

З Товариства „Зоря“ у Львові. Перші **великі осінні вечерниці з танцями** для своїх членів з родиною і прошених гостей, улаштовує Товариство в суботу дня 20 жовтня ц. р. у власній салі при вул. Вірменській ч. 25, на першім поверсі. Початок год. 9 веч.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 12—?

ШУКАЄ торговельних заступників на Галичину і Волинь, мистецько-керамічна робітня „ОКО“ Львів, Потоцького 58 а. 407 2—3

ДО ВИНАЙМУ 3. покої, кухня, повний комфорт. Генінга 30. Оглядати пополудне 435 1—1

РІШУЧИМ наказом хвилини є купувати гарні жіночі сорочки, кольорові, — від 1·8 —2·90, нічні гафтовані 3·90, теплі реформи 1·50. Фабрика Білля **„Астра“** Сикстуська 2. 370 3—4

ПОДЯКА.

Прибиті тяжким горем з причини втрати Найдорощої Жінки і Мами бл. п. **Ірени з Бахталовських Кекіш**, покликаної передчасно перед Престіл Всевишнього складаємо всім, які в найменьший спосіб причинилися до злагіднення нашого болю сердечну подяку.

Передусім дякуємо Вс. О. О. Деканови В. Кушнірові, М. Вергунові і З. Жегаловичеві і Вс. О. О. М. Горчинському, О. Лотоцькому, І. Лупишинові, О. Дурбакові, М. Постригачові, М. Служинському, І. Бобиднякові і І. Вергунові за участь у сумнім похороннім обряді. Зокрема дякуємо о. М. Горчинському, духовникові Покійниці, що часто відвідував Її, приготовив на дорогу вічности і за надгробне слово.

Дякуємо теж за похоронні провади Вс. О. О. О. Лотоцькому і М. Вергунові, Вп. П. Ліднічеві М. Луцькому і студ. В. Доротові.

Сердечне Спасибі щирим Друзям і Сусідам нашого дому, що часто відвідували і розраджували Покійницю в часі Її недуги, зокрема Вп. П. П.: Любі Луцькій Давидовичам і О. Колтунюківній за ласкаву поміч в удадженні похоронів.

Дякуємо всім Дорогим Сусідам і Знайомим, що прибули на цей сумний обряд рівнож Братствам Церковним і Громадянству, що взяли чисельну участь у похоронах своєї Імости.

Всім, що устно чи письменно зложили слова співчуття сердечне „Спасибі“!

Дусанів, дня 5. жовтня 1934.

о. Ярослав, муж
Роман, Юрко, Мирон — сини

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діла“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10